

Obsah

Předmluva	11
I. Socializace	15
1. Přírozenost lidského chování a výchova	18
Biologický determinismus	
Enviromentální determinismus	
2. Koncepce socializačních procesů	21
Psychosexuální vývoj: Sigmund Freud	
Eriksonovy etapy osobnostního vývoje	
Vynořující se Self: Ch. H. Cooley	
a G. H. Mead	
Od kognitivního k morálnímu vývoji	
dítěte: J. Piaget a L. Kohlberg	
Studie o mikroprostředí	
3. Činitelé socializace	36
Rodina	
Skupiny vrstevníků	
Škola	
Komunikační média	
Učitelé, sociální pracovníci	
a jejich klienti	
II. Sociální deviace a společenský řád	63
1. Co je deviace?	64
Funkce deviací	
Deviace a sociální kontrola	
Paradoxní důsledky sociální kontroly	
2. Celkový přehled teorií sociálních deviací	73
Osvícenství a první texty z kriminologie	
Fyziognomické teorie deviací	
Moderní sociobiologické teorie	
Psychologické teorie deviací	
Sociálně ekologická škola	
Teorie kulturního přenosu	

Teorie strukturálního napětí
Teorie sociální kontroly
Teorie nálepkování
Teorie sociálního konfliktu
Interpretativní sociologie a teorie
deviací

3. Zločin a právní systém 140

Druhy zločinného jednání
Obecná kriminalita
Kriminalita bílých límečků versus
mládež
Organizovaná kriminalita
Kriminalita bez obětí
Klasifikace kriminálních aktivit
Sociální důsledky deviací

III. Životní obtíže a krize 159

Obtížné životní situace a jejich zvládání
Co rozumíme pojmem životní krize
Citové ztráty, neštěstí, katastrofy
a zraňující události
Obtíže a krize vzniklé v důsledku
životních změn
Vývoj a průběh životní krize
Zpracování krize jako životní výzvy
Zvláštnosti krizového vývoje u dětí
a dospívajících

**IV. Nezpracované tíživé situace
a jejich důsledky** 215

Adaptace na zátěž, stres a jeho vztah
ke krizi
Nevhodná výchova, stres
a psychosomatická
onemocnění
Neurózy, životní konflikty,
a neřešené krize

Deprese, psychotická onemocnění
a nebezpečí sebevraždy

**V. Duševní podpora
a krizová intervence** 261

Psychologický přístup k člověku v krizi
Souhrnné zásady krizové intervence
Odkazy, poznámky a vysvětlivky

**VI. Pedagogicko-psychologické
poradenství, vzdělávání
a výchova dětí se speciálními
potřebami** 277

**1. Základní činnosti a kompetence
poradenských pracovišť** 283

Vymezení služeb v pedagogicko-
-psychologickém poradenství
Činnosti pedagogicko-psychologických
poraden
Kompetence pedagogicko-
-psychologických poraden

**2. Činnosti speciálních pedagogických
center** 287

Kompetence speciálních
pedagogických center

**3. Činnosti středisek výchovné péče pro
děti a mládež** 288

Kompetence středisek výchovné péče

**4. Rehabilitační péče v systému
vzdělávání** 290

VII. Pedagogická rehabilitace 293

Prostředky pedagogické rehabilitace
Dítě, žák se speciálními vzdělávacími
potřebami
Cílové skupiny

- Současné nabídky na poli pedagogické rehabilitace
- Druhy a typy škol a školských zařízení s rehabilitační péčí
- Současné problémy a limity poskytované péče a služeb
- Včasná intervence, prevence neefektivnější

VIII. Náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních preventivně výchovné péče 307

- Diagnostický ústav
- Dětský domov
- Výchovný ústav
- Preventivně-výchovná péče ve školských zařízeních
- Charakteristika svěřenců ústavů a profesionální úroveň pracovníků
- Podněty a zkušenosti ze zahraničí

IX. Mladiství delikventi, trest odnětí svobody a resocializace 321

- 1. Delikvence a disociální porucha osobnosti** 324
 - Delikventní chování a trest
- 2. Výkon trestu odnětí svobody a resocializace** 332
- 3. Vhodné způsoby zacházení s mladistvými delikventy** 338
 - Diskusní skupiny
 - Sociálně výchovné skupiny
 - Skupinové poradenství
 - Skupiny aktivního sociálního učení
 - Skupinová psychoterapie

X. Pedagogika mimo zdi institucí	355
1. Vztahy mezi pedagogikou a sociální prací	355
Význam výchovné práce v systému sociálních služeb	
Dilema pomoci, podpory a kontroly	
Ujasnění pojmu deinstitucionalizace	
Odkazy, poznámky a vysvětlivky	
2. Nízkoprahově organizovaná výchovná a sociální práce	368
Co si představit pod pojmem nízkoprahovost?	
Čím a jak se odlišují nízkoprahové služby od standardních?	
Základní typy nízkoprahově organizovaných služeb	
Terénní práce a její požadavky na streetworkery	
Přehled vybraných předpisů	403
Doslov	415
Prameny a literatura	417
Resumé	429
O autorech	433
Stručný slovník vybraných odborných výrazů	439
Jmenný a věcný rejstřík	453